

บทที่ 1

บทนำและวัตถุประสงค์

1.1 บทนำ

โครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง ตำบลแม่สลอง อำเภอสองยาง จังหวัดตาก เป็นพื้นที่ดำเนินงานแห่งหนึ่งของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2550 ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวเขาชนเผ่ากะเหรี่ยง ดำรงชีพโดยการทำการเกษตร และหาของป่า พืชหลัก คือข้าวไร่ และข้าวนา สำหรับบริโภคในครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่ผลิตไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดทั้งปี ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่มีอาชีพที่สร้างรายได้แน่นอน ประกอบกับที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ห่างไกลจากตัวเมือง เส้นทางคมนาคมไม่สะดวกโดยเฉพาะในฤดูฝน จะมีปัญหาในเรื่องการเดินทางเพื่อติดต่อด้านต่างๆ จากภายนอก โดยเฉพาะการเดินทางเมื่อเจ็บป่วย จำเป็นต้องเข้าไปรักษาที่สถานีนานามัยหรือโรงพยาบาลซึ่งอยู่ไกลทำให้การเดินทางเป็นไปอย่างยากลำบาก คนในชุมชนจึงต้องรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วยด้วยสมุนไพรพื้นบ้าน โดยใช้ฐานความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาจากรบรรพบุรุษ แต่ผู้รู้ส่วนใหญ่มีอายุมาก ไม่มีการรวบรวมองค์ความรู้ไว้เป็นเอกสารชัดเจน ประกอบกับคนรุ่นหลังน้อยคนจะสนใจสืบทอดและเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ชุมชนใช้ประโยชน์ นับว่ามีความสำคัญระดับลำดับแรกๆ เพื่อใช้เป็นคลังความรู้ในการนำไปปรับใช้สำหรับเพิ่มคุณค่ากลับคืนสู่ชุมชนต่อไป ดังนั้น สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง จึงประสงค์จะให้มีการสำรวจพันธุ์กรรมพืชสมุนไพรจากภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มีบทบาทกับวิถีชีวิตของชุมชน และต้องการทราบสถานการณ์ปัจจุบันของพืชสมุนไพรในพื้นที่

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษารวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาพื้นบ้านเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรของชุมชน
- 2) เพื่อศึกษาสำรวจและรวบรวมความหลากหลายของพืชสมุนไพรในชุมชน

1.3 ขอบเขตโครงการวิจัย

- 1) ศึกษารวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาพื้นบ้านเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรของชุมชน
- 2) ศึกษาสำรวจและรวบรวมความหลากหลายของพืชสมุนไพรในชุมชน